

Lóg um varskógvaraskipan á veg í tingið

– Søgan vísir tíverri, at persónligu avleiðingarnar kunnu gerast ógvusligar, um starvsfólk velur at varskógva alment um óreglusemi ella viðurskifti

Eiríkur Lindenskov

Í vikuni fer Tjóðveldi at leggja fyri tingið uppskot til samtyktar um, at Løgtingið heitir á Landsstýrið um, saman við kommununum, at seta í verk varskógvaraskipan fyri starvsfólk, sum eru í almennum starvi hjá landi og kommunum.

Varskógvaraskipanin skal setast í verk í 2015.

Kristina Háfoss, tingkvinna fyri Tjóðveldi sigur, at tørvur er á slíkari skipan fyri starvsfólk, ið starvast hjá landi og kommunum.

– Land og kommunur røkja týðandi og grundleggjandi uppgávur vegna alt Føroya fólk. Tað er av sera stórum týðningi, at starvsfólk, ið starvast í almenna geiranum kunnu kenna

seg trygg við at fráboða møguligt óreglusemi innan tað almenna. Hetta kann tryggjast við, at vit í Føroyum fáa skipað eini slíkari skipan, sum skal vera ein varskógvaraskipan fyri starvsfólk, ið starvast hjá landi og kommunum, sigur Kristina Háfoss, sum vegna Tjóðveldi fer at leggja málið fyri tingið ein av fyrstu døggunum. Tingfundir eru næstu dagarnar, og hon sigur, at málið verður lagt fram í morgin ella mikudagin.

Í viðmerkingum vísir hon á, at seinastu árinu eru fleiri dømi um starvsfólk, ið hava valt at rópa varskó og gera vart við óreglusemi á arbeiðsplássi teirra ella innan økið, tey starvast innan. Millum seinastu dømini eru, starvsfólk innan eldrarøkt

og innan samferðsluøkið.

– Søgan vísir tíverri, at persónligu avleiðingarnar kunnu gerast ógvusligar, um starvsfólk velur at varskógva alment um óreglusemi ella viðurskifti, ið ikki eru samsvarandi lóggávu, sigur Kristina Háfoss.

Hon vísir á, at hetta ger, at nógv starvsfólk vilja velja frá, at varskógva um óreglusemi í framtíðini, og tí heldur hon, at um stig verða tikin til at skipa eina veruliga varskógvaraskipan, kann tað tryggja, at óreglusemi verður fráboðað, og verjir tann, ið fráboðar óreglusemið.

– Hartil kemur, at nógv ymisk – og til tíðir mótstriðandi – lóggáva og atlit eru knýtt at varskógvan. Eitt nú talufrælsið, tagnarskylda, fólkaræðið, loyalitetur mót-

vegis arbeiðsgevara, og somuleiðis loyalitetur mótvegis samfelagnum við at tryggja, at ólógligt virksemi ikki fer fram ótarnað, sigur Kristina Háfoss.

Hon vísir víðari á, at starvsfólk vilja tí ofta koma í eina tvístøðu.

– Hetta ger tað enn meira neyðugt at seta í verk eina væl skipaða varskógvaraskipan, so starvsfólk ikki ivast í, hvørji rættindi og møguleikar tey hava, tá umræður at gera vart við óreglusemi, sigur hon.

Hon leggur dent á, at ein varskógvaraskipan fer at geva starvsfólkum møguleika at gera vart við óreglusemi ella lógarbrot umvegis dulnevnda fráboðan.

– Varskógvaraskipanir eru kendar frá øðrum geirum, tí tað er longu lógarkrav at figgjarfyrirøkur, ið lúka ávísar treytir, skulu hava varskógvaraskipan í flestu

europesku londum. Hetta verður væntandi eisini lógarkrav til føroyskar figgjarfyrirøkur í næstum.

Uttanlands seta alsamt fleiri fyrirøkur, stovnar v. m. í verk varskógvaraskipanir, eins og fleiri lond – eitt nú Noreg – hava sett í verk varskógvaraskipan fyri starvsfólk, ið starvast hjá tí almen-

na. Sambært Kristinu Háfoss, so eiga land og kommunur saman at nágreina, hvussu ein varskógvaraskipan fyri starvsfólk í almennum størvum skal skipast í Føroyum.

- Áðrenn farið verður undir varskógvaraskipan skulu greiðar skrivligar reglur gerast – eitt nú um:
- Hvør kann fráboða

- Hvat kann fráboðast um
- Hvar kann fráboðast – eitt nú umvegis bræv ella krypteraða heimasíðu
- Hvør er mannagongdin, tá fráboðað verður
- Hvør móttekur fráboðanina
- Hvussu verður ein fráboðan viðgjörd
- Hvørji rættindi hevir tann, ið fráboðar
- Hvussu verða fráboðanir goymdar á tryggun staði
- Um farið verður miðvíst til verka beinanvegin, kann ein vælskipað og mennandi varskógvaraskipan, fyri starvsfólk hjá landi og kommunum, setast í verk í 2015, sigur Kristina Háfoss.

Varskógvarari fekk fótin

Hann heldur seg av røttum hava varskógvað um vantandi játtan. Men tey, ið varða av Strandferðsluni, halda hann hava verið óloyalan og hava givið honum fótin

Eiríkur Lindenskov

Í síðstu viku viðgjørdu vit her í blaðnum orrustuna um Strandferðsluna, sum stóðst av, at figgjarleiðarin á Strandferðsluni fór uttan um bæði stjóra og landsstýrismann og vendi sær beinleiðis til løgtingslimirnar í figgjarnevnd Løgtingsins fyri at varskógva um figgjarviðurskiftini á Strandferðsluni.

Tað sum figgjarleiðarin vildi vera við, var at landsstýrismaðurin undirbudgetteraði Strandferðsluna í figgjarlógaruppskotinum fyri 2013. Tað er komið fram í hes-

um máli, at settar vórðu av 147 milliónir krónur at reka Strandferðsluna fyri í 2012, meðan einans 139 milliónir krónur vórðu avsettar á figgjarlógini fyri 2013. Ein orsök til hetta var lækkandi oljuprísur, men so stór var sparingin heldur ikki.

Tað vóru millum annað hesi viðurskifti, sum figgjarleiðarin vísti á.

Tað endaði við, at stjórin á Strandferðsluni varð sendur til hús. Fyrst við eini sjúkramelding, seinna við eini uppsøgn.

Nýggjur fyribilsstjóri varð settur.

Eitt av tí allarfyrra, sum

hann gjørdi, var at geva figgjarleiðaranum eina ávaring fyri at hava verið óloyalur mótvegis uppsagda stjóranum og landsstýrismanninum. Síðani er figgjarleiðarin koyrdur úr starvi.

Viðurskiftini, sum figgjarleiðarin gjørdi vart við í síni »wistleblower«-fráboðan eru nú kannað í æsir av grannskoðarum, fleiri nýggjum strandferðslustjórum og Vinnumálaráðnum. Niðurstøðan er, at figgjaróskil hevur valdað á Strandfaraskipum Landsins.

Men hesum er figgjarleiðarin ósamdur í.

Við Sosialin í síðstu viku

segði hann, at tað tykist honum, sum um at man vil gera ein pástand til ein sannleika við at endurtaka hann nóg ofta.

Regin I. Jakobsen, sum var fyribilsstjóri á Strandferðsluni, sigur við blaðið, at hann heldur ikki, at tað var figgjarligt óskil á Strandferðsluni.

– Eg var ikki á Strandferðsluni í 2013, og kann tí ikki siga niður í smálutir, hvat gekk fyri seg. Men á einum stovni sum Strandferðsluni er ringt at siga, at figgjarligt óskil er orsøkin til, at tú kemur til eina meting í apríl og eina aðra meting í

september, sigur hann og vísir á, at talan er um ein stóran og kompleksan stovn, har fortreytirnar kunnu broytast bráðliga.

Fyríbilsúrslitið í orrustuni um Strandfersðluna er, at ein stjóri er koyrdur til hús við lön í eitt ár, tveir fyríbilsstjórar hava røkt starvið, og at ein figgjarleiðari er koyrdur til hús.

Eftir at grannskoðarin hevur gjøgnumgingið allan roknskapin umaftur, og eftir at allar kritiskar viðmerkingar hjá fyrrverandi figgjarleiðaranum eru strikar, er myndin ein onnur av stovninum. Og niðurstøðan hjá Vinnumálaráðnum, sum varðar av stovninum, er, at figgjarligt óskil hevur valdað á stovninum.

Rumbul
fyri 1,7
milliónir

Orrustan um Strandferðsluna – sum seinastu tíðina er broytt til eina orrustu um landsstýrismannin, Johan Dahl – sum helst fær eitt misálitisuppskot ímóti sær á tingfundinum í morgin – hevur ikki verið ókeypis: Rumblið hevur higartil kostað 1,7 milliónir krónur í eyka útreiðslum fyri stovnin.

Sosialurin avdúkaði 17. september í ár, at figgjarligu brotasjógvarnir, sum hava skolað inn yvir Strandferðsluna síðani síðsta vetur, hava higartil kostað sperda stovninum 1,7 milliónir krónur í eyka útreiðslum, ið tyngja frammanundan sprongdu figgjarætlanina uppáftur meira.